

Очеретня Валерія Юріївна,

студентка гр. ЮД-721МС юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Тимченко Лілія Михайлівна,

ст.викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ У СФЕРІ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сфері господарювання суб'єкти підприємницької діяльності, здійснюючи свої функціональні повноваження, які спрямовуються на реалізацію їх діяльності не застраховані від витрат та збитків, які вони можуть понести від дій інших суб'єктів або інших незалежних від них обставин чи стихійних лих в цілому.

Кожна сфера має як позитивні моменти в здійсненні господарської діяльності (отримання прибутків, акцій, дивідендів тощо), так і безпосередньо може зазнати негативних наслідків, таких як відшкодування збитків.

Як зазначає, ч.1 ст.224 Господарського кодексу України учасник господарських відносин, який порушив господарське зобов'язання або установлені вимоги щодо здійснення господарської діяльності, повинен відшкодувати завдані цим збитки суб'єкту, права та законні інтереси якого порушено [1, с. 108].

Н.Ф. Ментух відзначила, що відшкодування збитків відіграє важливу роль в стимулюванні виконання комерційних договорів і підвищенні ефективності виробництва. Право на відшкодування збитків є важливою гарантією захисту прав суб'єкта господарювання. Забезпечуючи захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання, держава визначає шляхи, якими досягається стабільність господарського обігу [2, с.62].

До особливостей відшкодування шкоди можна віднести:

- сторона господарського зобов'язання позбавляється права на відшкодування збитків у разі якщо вона була своєчасно попереджена другою стороною про неможливе виконання нею зобов'язання і могла запобігти виникненню збитків своїми силами, але не зробила цього;

- учасник господарських відносин у разі порушення ним грошового зобов'язання не звільняється від відповідальності через неможливість виконання і зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані невиконанням зобов'язання, а також сплатити штрафні санкції;

- право регресу, а саме коли учасник господарських відносин, який відшкодував збитки, має право на стягнення цих збитків з третіх осіб;

- солідарне відшкодування збитків, тобто при заподіянні збитків одночасно кількома учасниками господарських відносин, кожний з них зобов'язаний відшкодувати збитки суб'єкту, якому завдано збитків;

- особа, яка завдає збитків відшкодовує не тільки вартість втраченого, пошкодженого чи знищеного майна і додаткові витрати (вартість додаткових робіт, додатково витрачених матеріалів), а ще й неодожданий прибуток, на який сторона, якій було завдано збитки, могла розраховувати.

Сторони, яка зазнала збитків і бажає отримати відшкодування, повинна проявити претензію порушнику або звернутися з позовом до суду.

Новошицька В.І. проаналізувала, що практика відшкодування збитків у сфері господарювання вказує на те, що для стягнення збитків зацікавлена сторона, як правило, вимушена звертатись до судових органів. Так, за період з 01.01.2015 року до 01.07.2016 року спори щодо відшкодування збитків розглядались Господарським судом м. Києва в 6926 справах, Господарським судом Харківської області – в 1322, Господарським судом Вінницької області – в 402. При цьому у багатьох випадках задоволення відповідних вимог виявляється неможливим через складність та неоднозначність застосування норм законодавства про відшкодування збитків, недоведеність позивачем наявності підстави та всіх умов, необхідних для відшкодування збитків, складність розрахунку суми збитків у сферах, де відсутні відповідні методики, та інше [3].

Оскільки постає проблема у застосування норм законодавства про відшкодування збитків та співвідношення насамперед встановлених збитків та штрафних санкцій Новошицька В.І. запропонувала при винесенні рішення по справі, а також при вирішенні питання співвідношення збитків і штрафних санкцій та зменшення зазначених санкцій враховувати розмір заздалегідь погоджених сторонами в договорі збитків, незалежно від розміру реальних збитків, що по суті є цілком вірогідним у реалізації такого рішення, та й насамперед, є додатковою особливістю у відшкодуванні збитків.

Особливості відшкодування збитків можна доповнити тим, що відповідно до чинного законодавства існують обмеження відповідальності, а саме: позбавлення взагалі сторін на право відшкодування збитків, коли за порушення зобов'язання законом чи договором визначена виключна неустойка; відшкодування лише реальної шкоди, але не втраченої вигоди, відшкодування збитків обчисленням їх у певних грошових одиницях та інше [4].

А отже, специфіка такого виду відшкодування потребує детальнішого розгляду і обговоренню учасниками господарсько-правових відносин для уникнення появи збитків, які виникають за їх можливості та внесення цих домовленостей у договір, який між ними буде укладений й регулюватиме визначені ними дії з метою полегшеного здійснення господарської діяльності.

Бібліографічні посилання:

1. Господарський кодекс України станом на 01.08.2018р./ Правова єдність // Київ. – 2018. – ст.171.
2. Ментух Н.Ф. Особливості форм господарсько-правової відповідальності за договором лізингу / Н.Ф. Ментух // Актуальні проблеми правознавства. – №4(8). – 2016. – с.62-67
3. Новошицька В.І. Відшкодування збитків у сфері господарювання / В.І. Новошицька // Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. – Вінниця. – 2017.
4. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України / [Електронний ресурс]: <http://jurists.org.ua/commercial-law/5070-naukovo-praktichniy-komentar-do-st-225-gospodarskogo-kodeksu-ukrayini.html>

Сердюкова Наталя Володимирівна,

студентка третього курсу

юридичного факультету групи ЮД-544

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

Науковий керівник:

Поліщук Марина Геннадіївна,

кандидат юридичних наук, доцент

кафедри цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного університету

внутрішніх справ

НОВОВИЯВЛЕНІ ОБСТАВИНИ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Важливою, невід'ємною рисою країни з високим рівнем правової свідомості та культури – є захист невизнаних, порушених або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, а також прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави. Відтак одним із найголовніших завдань цивільного судочинства є справедливий, своєчасний та неупереджений розгляд і вирішення цивільних справ із тієї чи іншої конкретно-індивідуальної визначеної справи. Перегляд ухвал та рішень, що набрали законної сили у зв'язку з нововиявленими обставинами є одним із способів і можливостей перевірки законності та обґрунтованості судових рішень. Але для того, щоб захист права був ґрунтовним, повним та всебічним, необхідно чітко розуміти суть провадження у зв'язку з нововиявленими обставинами, його поняття та основні ознаки.

У законодавстві України немає чіткого визначення «нововиявлених обставин». У практиці цивільного процесу є велика кількість різновидів тлумачень даного поняття, але це супроводжує за собою допущення великої кількості помилок. У деяких випадках суду з вини однієї зі сторін, або з інших невідомих обставин не вдається відразу в ході вирішення справи з'ясувати всі